

Leonardus van Heijningen

Welke boeken lezen advocaten eigenlijk buiten de juridische literatuur, als ze dan nog lezen? Zien ze graag opera, bezoeken ze bioscopen, concerten, galeries? Gaan ze naar toneel? En wat betekent die cultuur voor hen en, misschien, voor hun werk? Leonardus van Heijningen (86, advocaat in Den Haag; getrouwd, 3 kinderen en 2 kleinkinderen) is een liefhebber van geschiedvorsing. Onlangs verscheen van hem het rijk geïllustreerde boek *De Hofvijver 1000 jaren*.

Jan Pieter Nepveu
journalist

‘Al dat piqueert, kittelt de mensen’

“Ik heb de Hofvijver van kind af aan mooi gevonden. Als je ging wandelen in de binnenstad kwam je onvermijdelijk bij de Hofvijver. Je zag er de prachtige gebouwen spiegelen in het water, en later kwam er de kennis van de geschiedenis bij. De gebouwen weerspiegelen de staatkundige geschiedenis van Nederland. De hele wetgevingsmachinerie ligt er omheen. De geschiedenis van de Hofvijver zie ik als een vorm van cultuur.

Het liefst had ik geschiedenis willen studeren. Maar wat was dan mijn voorland? Het onderwijs. Daar had ik niet zo'n zin in. Dus ben ik rechten gaan studeren en advocaat geworden.

Ik heb onder meer bijstand verleend aan het Kamerlid Janmaat, waardoor ik veel narigheden heb ondervonden in de zin van beledigingen, boycot en dergelijke. Ik beklag mij hierover niet want het behoort bij het beroep. Maar de zaak heeft mij wel een negatieve indruk gegeven van de verdraagzaamheid hier te lande. Daarom heb ik haar – terughoudend emotioneel – in *De Hofvijver 1000 jaren* vermeld.

Mijn liefde voor geschiedvorsing heeft wel eens invloed gehad op mijn werk. In conclu-

sies kon ik bijvoorbeeld Cornelis Bijnkershoeck citeren, een beroemd Haags jurist uit de achttiende eeuw. Hij heeft de *Observationes Tumultuariae* (Ongeregelde waarnemingen) geschreven. Bijnkershoeck was nog een jonge advocaat toen hij satirisch de wufte toestanden in de Haagse rechtspraak en advocatuur aan de kaak stelde in de *Nieuwe Oprechte Haagse Mercur*. Later, nadat hij President van de Hoge Raad voor Holland en Zeeland was geworden, schaamde hij zich zo voor zijn vroegere geschriften, dat hij die voor veel geld heeft opgekocht en vernietigd. Een jaar na zijn dood verscheen een verzamelde herdruk.

Van Bijnkershoeck is de uitspraak ‘al dat piqueert, kittelt de mensen’. Die heb ik in mijn boek als leidraad genomen. Mijn uitgangspunt is dat ik niet vertel wat iedereen al weet, maar alleen de pikante dingen die de mensen kietelen. Het boek is een caleidoscoop van het leven rond de Hofvijver en het Haagse Binnen- en Buitenhof. Men leze de verhalen over jagers in de oertijd, Romeinen, keizer Caligula, Jacoba van Beijeren, landvoogden, stadhouders, Napoleon, vijandelijke bezetters, heldendaden, intriges, geesten en spoken.

Ook de executie van ketters komt aan bod. Hoewel er aan de lopende band ketters werden verbrand, was de Reformatie niet te stoppen. Willem van Oranje heeft de Landvoogdes toen voorgehouden dat ketterverbranding geen zin meer had en dat alle onderdanen de eigen godsdienst gelaten moest worden. Het aantal ketters was zo groot geworden ‘dat dezelve onmogelyk, door vuur en zwaard, konden worden uitgerooid’. Dat was een modern geluid dat natuurlijk bij de katholieken tot grote zorg leidde. In 1564 verschijnt een prent met een onheilsprofeet, die zegt dat de afvalligen onheil zal treffen... Je ziet de Hofvijver met daar omheen Romeinse gebouwen. En daar zit dan de profeet die de ondergang aankondigt.

'Hooft klaagde in de 16e eeuw: "Waarom zijn wij tegen de Spaanse dwingelandij opgestaan? Was het niet omdat wij geen gewetensdwang en vrijheidsbekorting konden dulden?" Het is alsof je Janmaat en Pim Fortuyn hoort spreken.'

C. P. Hooft, burgemeester van Amsterdam en vader van de bekende dichter P. C. Hooft, klaagt in de zestiende eeuw over de onverdraagzaamheid van inwijkelingen uit landen waar zij de onverdraagzaamheid zijn ontvlucht. Met name Vlamingen hebben de onverdraagzaamheid naar ons land meegebracht. 'Waarom zijn wij tegen de Spaanse dwingelandij opgestaan? Was het niet omdat wij geen gewetensdwang en vrijheidsbekorting konden dulden?'

Het is net alsof je Janmaat en Pim Fortuyn hoort spreken. Dat is actueel en daarom heb

ik het in het boek opgenomen. Ik kende dit citaat al in de tijd van Janmaat, maar ik heb het nooit gebruikt. De rechters zouden daar toch niet voor openstaan. Want als het ging om een figuur als Janmaat, dan verdroeg men helemaal niets.

Nu woedt de strijd tussen christendom en islam, maar daar blijf ik het liefst buiten. Want als je daar in mengt, krijg je misschien nog eens een bom op je huis. We zitten weer helemaal in de ellende.

Geschiedvorsing en schrijven heb ik altijd gecombineerd met mijn werk als advocaat. Af

en toe krijg je een ingeving en die leg je vast op papier. Het boek *De Hofvijver 1000 jaren* is langzaam gegroeid tussen 2002 tot 2005. Aan het einde van mijn loopbaan kan ik eindelijk eens doen wat ik eigenlijk gewild had.

Ik heb nog enkele belangrijke zaken en zolang die nog niet afgewikkeld zijn blijf ik ingeschreven. Maar daarna hang ik mijn toga aan de wilgen. ”

*De Hofvijver 1000 jaren, € 27,50
Hapax Den Haag, www.kunstboek.nu,
ISBN 90 767 6835 1*